

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΕΞΥΠΝΑΔΑ (Ματθ. 6, 14-21)

†ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

(Διασκευή ομιλίας στην Ανέζα, στις 9/3/2003)

1. Πώς φυραίνει τό μυαλό;

Συνεχώς βλέπομε μπροστά μας πρόσωπα και γεγονότα. Είκόνες από τή ζωή και τήν ιστορία. Όλα αυτά τά βλέπομε, τά ακοῦμε, τά φανταζόμαστε. Όμως δέν τά κατανοοῦμε πάντοτε σωστά. Εἶναι κάποια ἐποχή πού δέν καταλαβαίνομε τίποτα. Ἀλλά σιγά-σιγά, μέ τό πέρασμα τοῦ χρόνου, μέ τό ὠρίμασμα πού ἔρχεται ἀπό τήν πείρα και ἀπό τήν ἡλικία, ἀρχίζομε νά τά κατανοοῦμε καλύτερα.

Πότε τά καταλαβαίνομε καλά; Τότε πού ἀρχίζομε νά σκεφτόμαστε και νά ἐκτιμᾶμε σωστά. Μέχρι τότε, πηγαίνομε ὅπως μᾶς φυσήξει ὁ ἄνεμος. Ἀπό τό ἕνα λάθος στό ἄλλο. Ἀπό τό ἕνα στραβοπάτημα στό ἄλλο.

Σήμερα Κυριακή τῆς Τυρινῆς, ἔχομε μπροστά μας μία εἰκόνα πού καλούμεθα νά τήν καταλάβομε και νά τήν ἐκτιμήσομε σωστά. Ποιά εἶναι αὐτή ἡ εἰκόνα; Μιά ἡμέρα στόν Παράδεισο ὁ Ἀδάμ και ἡ Εὔα, δέν ἀξιολόγησαν σωστά κάτι πού ἄκουσαν, μία λάθος συμβουλή και ἔφαγαν τόν ἀπαγορευμένο καρπό. Και ὑπέστηκαν οἱ ἴδιοι και οἱ ἀπόγονοί τους, ὅλοι ἐμεῖς, τίς συνέπειες ἐκείνης τῆς πράξης. Γιατί; Γιατί δέν σκέφτηκαν καλά τί ἔκαναν και δέν ἐκτίμησαν σωστά τί θά γινόταν μετά.

Λέγει ἕνας ἀπό τούς μεγαλύτερους σοφούς τοῦ κόσμου, ὁ Θεόδωρος Ντοστογιέφσκυ: «Ἄν ὁ ἄνθρωπος τήν στιγμή πού θέλει και προσπαθεῖ νά κάνει κάτι, ἀφήσει τόν ἑαυτό του και γοητευθεῖ ἀπό αὐτό πού θέλει νά κάμει, παθαίνει μία «φύρα» στή βούλησή του και στή νοημοσύνη του».

Νά ἔχεις λίγο τυρί ἀδελφέ μου και νά πάθει φύρα, μικρό τό κακό.

Ἀλλά νά πάθει φύρα ἡ βούληση και ἡ νοημοσύνη εἶναι μεγάλο κακό. Και ἀκόμα πιό μεγάλο κακό εἶναι αὐτό πού συνεχίζει και λέει ὁ Ντοστογιέφσκυ: «Και τότε ὁ ἄνθρωπος ξεπέφτει σέ μυαλά παιδιακίστικα». Δηλαδή δέν σκέφτεται σωστά. Σκέφτεται σάν παιδάκι.

Και τό χειρότερο εἶναι ὅτι παθαίνομε αὐτή τήν φύρα, τότε πού χρειαζόμαστε

νά έχομε νοημοσύνη, έξυπνάδα, μάτια άνοιχτά, τόλμη καί βούληση όσο ποτέ άλλοτε. Γιατί είναι κάποιες στιγμές πού λανθασμένες αποφάσεις κυριολεκτικά μᾶς καταστρέφουν.

Πόσο θά θέλαμε, νά μήν πάθει ποτέ τό μυαλό μας καί ἡ βούλησή μας «φύρα», ὥστε νά μήν κινδυνεύομε νά ἐνεργοῦμε λάθος. Εἰς βάρος τῆς ζωῆς μας, εἰς βάρος τῆς προκοπῆς μας, εἰς βάρος τῆς ψυχῆς μας;

Τί χειρότερο θά μπορούσε νά πάθει ἕνας ἄνθρωπος;

Τά θυμόμαστε αὐτά, ἐπειδή εἶναι ἡ παραμονή τῆς Σαρακοστής καί καλούμεθα ἀπό τήν Ἐκκλησία καί ἀπό τόν Χριστό νά καταλάβομε μερικά πράγματα πού ἀφοροῦν τήν ψυχή μας πιά βαθειά. Γιατί ἡ φύρα στό μυαλό εἶναι φοβερό πράγμα, μιά καί ἀπό ἐκεῖ ἐξαρτᾶται ἡ ζωή καί ἡ πορεία μας.

2. Τό χρυσό τσεκούρι

Κάποια φορά ἕνας ἄνθρωπος ἔκοβε ξύλα δίπλα σ' ἕνα ποτάμι. Ξαφνικά βγήκε τό τσεκούρι του ἀπό τό παλούκι καί ἔπεσε στό ποτάμι. Ἐκεῖνος ἄρχισε νά κλαίει. Πέρασε ἕνας καί τόν ρωτᾶ:

-Γιατί κλαῖς;

-Ἔχασα τό τσεκούρι μου, ἔπεσε στό ποτάμι.

-Ἐννοια σου, θά τό βγάλω ἐγώ.

Βούτηξε στό νερό, βγήκε καί τοῦ παρουσιάζει ἕνα τσεκούρι χρυσό.

-Πᾶρτο τό τσεκούρι σου, τοῦ λέει.

Τό μάτι του γυάλισε, γιατί κατάλαβε ὅτι εἶναι χρυσό, ἀλλά ἐπειδή ἦταν τίμιος ἄνθρωπος εἶπε:

-Δέν εἶναι δικό μου.

-Τότε, ἄς βουτήξω πάλι μήπως καί τό βρῶ.

-Βουτάει πάλι καί τοῦ βγάζει ἕνα ἄλλο τσεκούρι, ἀσημένιο. Τοῦ τό δείχνει καί τοῦ λέει:

-Πᾶρ' τό τσεκούρι σου. Αυτό δέν εἶναι;

-Ὅχι. Δέν εἶναι αὐτό τό τσεκούρι μου.

-Τότε περίμενε λιγάκι, θά κάνω καί τρίτη βουτιά.

Βούτηξε καί ἔβγαλε ἕνα σιδερένιο τσεκούρι.

-Τοῦτο εἶναι;

-Ναί. Αυτό εἶναι τό δικό μου.

Καί ἐκεῖνος τοῦ λέγει:

-Πᾶρε καί τό χρυσό, πᾶρε καί τό ἀσημένιο, σοῦ τά χαρίζω ἐγώ.

Ἡ ἱστορία λέει, πώς αὐτός πού βουτοῦσε ἦταν ἄγγελος σταλμένος ἀπό τόν Θεό.

Τά ἔμαθε αὐτά καί ἕνας ἄλλος καί σκέφτηκε: «Εὐκαιρία νά κερδίσω ἕνα χρυσό τσεκούρι».

Πῆγε στό ποτάμι, πέταξε τό τσεκούρι του στό νερό καί ἄρχισε νά «κλαίει». Ξαναπάει ὁ ἄγγελος καί τόν ρωτᾷ:

-Γιατί κλαῖς;

-Μοῦπεσε τό τσεκούρι, στό ποτάμι.

-Μή στενοχωριέσαι. Θά βουτήξω καί θά στό βρῶ.

Βούτηξε καί ἔφερε ἕνα χρυσό τσεκούρι.

-Αὐτό εἶναι;

-Ναί, αὐτό εἶναι!

-Ἐνα λεπτό, τοῦ λέει ὁ ἄγγελος. Γιά πές μου, τί γράφει ἐπάνω;

Ἐκεῖνος ἔμεινε ἄφωνος

-Δέν ντρέπεσαι λιγάκι ἀπατεώνα, τοῦ λέει. Γειά σου καί βρές τό τσεκούρι σου μόνος σου.

Τί εἶχε πάθει ὁ ἄνθρωπος αὐτός; Ἐλαμψε τό χρυσάφι στά μάτια του καί ἔπαθε

«φύρα» στό μυαλό του καί στή βούλησή του. Ξέχασε ποιό εἶναι τό σωστό, γιά τόν ἑαυτό του, γιά τήν ψυχή του. Καί θέλησε νά πάρει τό χρυσάφι, πού θά τόν ἐξυπηρετοῦσε ἐδῶ, μέ τά ψέματα καί ἄδικα.

3. Τί γυαλιά φορᾶς;

Ἄς θυμηθοῦμε μιά ἄλλη ἱστορία. Συζητοῦσαν δυό φίλοι γιά τήν ὑποχρέωση πού ἔχομε νά κάνομε τό σωστό καί γιά τό πῶς πρέπει νά ἐνεργεῖ ὁ ἄνθρωπος ὥστε νά μήν παθαίνει «φύρα».

Ὁ ἕνας δέν ἐννοῦσε νά τά καταλάβει. Τοῦ λέει ὁ ἄλλος:

-Κοίταξε ἔξω ἀπό τό παράθυρο. Τί γίνεται στό δρόμο;

-Περνάει μιά φτωχούλα, κρατώντας ἕνα παιδάκι ἀπό τό χέρι.

-Καί ἐσύ τί αἰσθάνεσαι;

-Συμπόνια.

-Ἄ, μάλιστα. Γιά ἔλα ἐδῶ. Κοίταξε μέσα ἀπό κεῖνο τό ἄλλο «τζάμι». Καί τόν ἔβαλε μπροστά σ' ἕνα καθρέφτη.

Κοίταξε καί φυσικά εἶδε μόνο τή φάτσα του. Τοῦ λέει ὁ πρῶτος:

-Τζάμι τό ἕνα, τζάμι καί τό ἄλλο. Γιατί στό ἕνα βλέπεις τήν πραγματικότητα, ἐνῶ στό ἄλλο βλέπεις μόνο τόν ἑαυτό σου;

Εἶδες τήν πραγματικότητα, τήν κατάλαβες σωστά καί αἰσθάνθηκες ἐκεῖνο πού ἔπρεπε -συμπόνια στή φτωχή- ἐπειδή τό τζάμι στό παράθυρο δέν ἦταν καλυμένο μέ ἀσήμι.

Καί τήν εἰκόνα πού εἶδες στόν καθρέφτη, γιατί τήν εἶδες; Ἐπειδή ἀπό πίσω εἶναι λίγο ἀσήμι. Ἐκεῖνο τό ἀσήμι σέ ἔκανε νά ξαναγυρίσεις στόν ἑαυτό σου. Καί πῶς νά ξαναγυρίσεις; Μέ τίς ἐπιθυμίες σου καί μέ τήν γοητεία πού ὑφίστασαι ὅταν σκέπτεσαι τί θά λαχταροῦσες ἀπό τή ζωή.

Θέλεις νά βλέπεις σωστά τόν ἑαυτό σου; Πάψε νά τόν βλέπεις ψεύτικα. Στόν καθρέφτη. Καί δές τον μέσα στήν πραγματικότητα τῆς ζωῆς. Ὅπως βλέπεις ἀπό τό παράθυρο ξεκάθαρα τούς ἄλλους καί ἐκείνους πού δυστυχοῦν καί ἐκείνους πού πορεύονται καλά. Καί φρόντισε νά περπατήσεις καλά, γιά νά

φτάσεις εκεί που πρέπει.

4. Η αληθινή έξυπνάδα

Είπαμε, ότι σήμερα θυμόμαστε τό λάθος του Άδάμ που δέν σκέφτηκε ότι τό θέλημα του Θεού είναι κάτι τό σπουδαιότερο από μιά μπουκιά που θά ξβαζε στό στόμα του. Καί πήρε καί έφαγε παρά τήν έντολή. Γιατί έφαγε;

Τό έπαναλαμβάνουμε: Γιατί έπαθε «φύρα» στό μυαλό καί στή βούληση. Τό μυαλό έκρινε άσχημα καί ή βούληση γοητεύτηκε. Καί ξεχασε τήν αλήθεια, τόν Θεό καί τήν αιώνια ζωή.

Άπό αύριο, αρχίζει ή Σαρακοστή. Πόσοι θά πάθουν φύρα στό μυαλό καί θά πούν: «Τί σημαίνει Σαρακοστή; Τί σημαίνει Τετάρτη καί Παρασκευή; Τί σημαίνει ότι ο Χριστός σταυρώθηκε τήν Παρασκευή; Καί γιατί πρέπει έγώ νά νηστεύω έπειδή ο Χριστός σταυρώθηκε;»

Όταν ο άνθρωπος παθαίνει «φύρα» στό μυαλό, νομίζει πως κάνει έξυπνάδες. Άλλά στήν πραγματικότητα τό μυαλό του έχει ξεπέσει καί έχει καταντήσει παιδιάστικο. Έτσι τήν παθαίνουμε όλοι, όταν κυνηγάμε κάποιες πράξεις ντροπής καί τής αισχύνης που τίς λέμε πρόοδο. Όταν έμπαίζουμε τήν αξία τής τιμιότητας καί προτιμούμε τό εύκολο κέρδος. Όταν για νά φανούμε δυνατοί δέν διστάζουμε νά βρίζουμε καί νά περιφρονούμε τούς άλλους. Όταν κάνουμε τόσες άλλες άμαρτίες.

Καί άκόμη πιό πολύ παθαίνουμε «φύρα», όταν τήν Κυριακή τό πρωί προτιμάμε νά κοιμηθούμε ένα ήμίωρο περισσότερο, παρά νά πᾶμε στήν Έκκλησία, νά τιμήσομε τόν Θεό καί νά δούμε εκεί τήν ωραιότερη καί τήν πιό διδακτική εικόνα που ύπάρχει στόν κόσμο. Τήν εικόνα του Χριστού πρώτα. Έπειτα τίς εικόνες των αληθινών ανθρώπων, των αγίων, που περπάτησαν σωστά καί έφτασαν στήν αιώνια ζωή.

Αυτή είναι ή σωστή κρίση, ή σωστή έξυπνάδα. Έτσι σκέπτεται όποιος θέλει τήν συγκεκριμένη στιγμή τής ζωής του νά ενεργεί σωστά, μέ τά μάτια ανοιχτά. Γιατί τό μεγαλύτερο συμφέρον του ανθρώπου δέν είναι νά φάει, δέν είναι νά πιει, δέν είναι νά καλοντυθεί, δέν είναι νά κερδίσει μερικά πράγματα. Τό αληθινό συμφέρον είναι νά βρεθεί στήν αιώνια ζωή.

Είπε ο Χριστός: «Τί θά ώφελήσει τόν άνθρωπο αν κερδίσει τόν κόσμο όλο καί χάσει τήν ψυχή του; Τί θά τόν ώφελήσει αυτό; Τίποτα». Ζημία είχε. Καί όλη ή έξυπνάδα που ξδειχνε στή ζωή του, τί ήταν; «Φύρα» ήταν. Έλλειψη

νοημοσύνης. Όχι αληθινή έξυπνάδα.

Γι' αυτό σήμερα, μία μέρα πριν την Σαρακοστή, μάς καλεῖ ὁ Χριστός σέ πνευματικό ἀγώνα. Μάς καλεῖ ἡ Ἐκκλησία του. Μάς καλοῦν οἱ ἅγιοι Πατέρες, πού νήστευαν ἀπό μικρά παιδιά καί φρόντιζαν σ' ὅλη τους τή ζωή νά κάνουν τό καλό. Μάς λένε, τό μυαλό πού μάς ἔδωσε ὁ Θεός, τήν βούληση πού μάς ἔδωσε καί τήν τόλμη πού μάς ἔδωσε, νά τά χρησιμοποιοῦμε καί γιά τήν ἐδῶ ζωή μας δίκαια καί σωστά. Ἐξω ἀπό ἁμαρτίες καί παλιανθρωπιές. Ἀλλά μάς τονίζουν ὅτι πρέπει πάνω ἀπ' ὅλα, ὅλη μας τήν δραστηριότητα νά τήν ἀξιοποιοῦμε γιά τήν αἰώνια ζωή.

Ἡ αἰώνια ζωή ἔχει πρῶτο βῆμα καί θεμέλιο, τήν ἀγάπη στό Θεό καί τήν ἀγάπη στά παιδιά τοῦ Θεοῦ.

Ἀγάπη τί σημαίνει; Εἶμαι πρόθυμος νά δώσω. Όχι νά πάρω. Εἶμαι πρόθυμος νά τιμήσω. Όχι νά ζητήσω τιμή. Εἶμαι πρόθυμος νά βοηθήσω, νά στηρίξω, ὄχι μόνο νά ζητῶ ἀπό τούς ἄλλους στηριγμό.

Τήν αληθινή ἀγάπη μάς τήν δίδαξε ὁ Κύριός μας ὁ Ἰησοῦς Χριστός μέ τό νά σταυρωθεῖ γιά μάς. Μέ αὐτή τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, μέ τήν καλωσύνη τοῦ Χριστοῦ, νά στεκόμαστε κοντά στούς ἀδελφούς μας, νά τούς βοηθᾶμε καί νά τούς στηρίζομε. Ἀμήν.-